

KOMPLEKS EDUKATIVNOG MUZIČKOG KULTURNOG CENTRA U NOVOM SADU EDUCATIONAL MUSIC CENTER COMPLEX IN NOVI SAD

Sanja Zeljković, Jelena Atanacković-Jeličić; *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad*

Oblast – ARHITEKTURA

Kratak sadržaj – *Ovaj rad se bavi istraživanjem različitih pristupa u shvatanju rajskog vrta kroz više istorijskih epoha, uključujući njihove filozofske, religijske i estetske aspekte. Zadatak projekta je oblikovanje prostora koji predstavlja harmoničan spoj prirode, meditacije i arhitekture, osmišljen kao utočište za opuštanje i unutrašnju ravnotežu.*

U relaciji sa savremenom arhitekturom i fokusom na savremenog čoveka, formira se struktura Spa-zen centra, oslanjajući se na istraživanje japanske tradicionalne arhitekture, zen filozofije i estetskih principa koji definišu japanske SPA centre. Prostor kombinuje tradiciju i inovaciju, odgovarajući na potrebe savremenog načina života.

Ključne reči: *Projektovanje, Japan, SPA-ZEN centar*

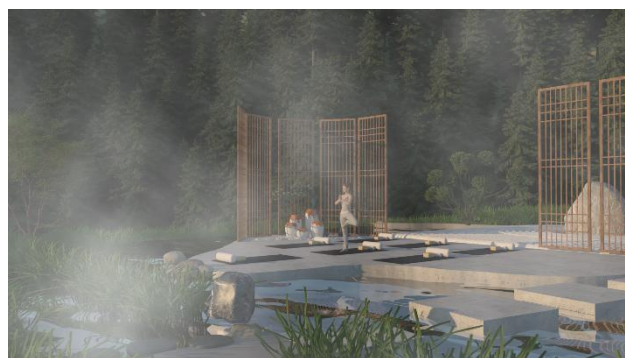
Abstract – *This paper explores different approaches for understanding the concept of the paradise garden through various historical epochs, including their philosophical, religious, and aesthetic aspects. The goal of the project is to design a space that represents a harmonious blend of nature, meditation, and architecture, conceived as a sanctuary for relaxation and inner balance. The structure of the Spa-Zen center is formed in relation to contemporary architecture and with a focus on the modern individual; it is based on the exploration of traditional Japanese architecture, Zen philosophy, and aesthetic principles that define Japanese spa centers. The space combines tradition and innovation, resonating with the needs of modern life.*

Keywords: *Architectural design, Japan, Spa-zen center*

1. UVOD

Rad započinje istraživanjem rajskih vrtova kroz istoriju, analizirajući njihov razvoj, filozofske i religijske aspekte, kao i estetske principe koji su oblikovali ovu vrstu prostora. Kroz ovaj istorijski okvir, rad se dalje razvija kombinovanjem tih tradicionalnih pristupa sa ličnim vizijama rajskog vrta u savremenom dobu. Na taj način nastaje koncept prostora koji, usmeravajući se ka savremenim potrebama čoveka, integriše prirodu,

meditaciju i arhitekturu u jedinstvenu celinu. Ovaj proces omogućava formiranje savremenog spa-zen centra koji se, kroz pažljivo osmišljene elemente kao što su voda, kamen i drveće, koristi za postizanje fizičke i duhovne obnove.

Slika 1. 3D prikaz kompleksa spa-zen centra

2. RAJSKI VRT KROZ ISTORIJU

Koncept rajskog vrta, kao simbola savršenstva i duhovne harmonije, ima duboke korene u različitim kulturama i religijama širom sveta. Od antičke Mesopotamije i Vavilona [2] kako je napisano delu „Arhitektura od preistorije do postmodernizma” [1] do grčke, rimske i egipatske civilizacije, rajski vrtovi su predstavljali idealizovani prostor gde čovek i priroda žive u savršenoj ravnoteži. U Bibliji, Rajski vrt je mesto u kojem su Adam i Eva živeli u skladu sa Bogom, dok u islamskoj tradiciji predstavlja mesto blaženstva i nagrade za vernike.

U antičkim civilizacijama [1], kao što su Egipat i Persija, rajski vrtovi su bili ne samo mesta lepote, već i moći i duhovnosti vladara. Rimski i grčki vrtovi, sa svojim arhitektonskim rešenjima, simbolizovali su i estetsku vrednost i duhovnu inspiraciju. Ovaj koncept je nastavio da se razvija i u renesansi, gde su italijanski vrtovi postali primeri simetrije i harmonije.

Slika 2. Semiramidini viseći vrtovi. [2]

NAPOMENA:

Ovaj prilog je proistekao iz naučno-istraživačkog Master rada, pod mentorstvom Prof. Dr Jelene Atanacković Jeličić

U istoriji umetnosti, rajski vrt je često bio predstavljen kao idealizovani pejzaž koji poziva na razmatranje duhovnih i moralnih pitanja. Mnoga dela prikazuju različite percepcije rajskog vrta na slici 3 je prikazana slika „The garden of Eden”. Od slikarstva do savremenih arhitektonskih rešenja, ova tema je inspirisala brojne umetnike i arhitekte. Danas, rajski vrt nastavlja da živi u dizajnu i filozofiji, kao prostor koji kombinuje prirodu, meditaciju i duhovni mir, i služi kao inspiracija za stvaranje unutrašnjih oaza mira u savremenom svetu.

Slika 3. „The Garden of Eden” Thomas Cole [3]

Istraživanje koje se sprovodi u okviru master rada sa temom „Rajski vrt” predstavlja pokušaj da se nekada idealno mesto savremenim tehnikama, kombinacijom elemenata i njihovim efektima na pirinčanim poljima prilagodi potrebama današnjeg korisnika.

3. KULTURA KUPANJA I ZEN FILOZOFIJA

Kultura kupanja i Zen filozofija predstavljaju dva različita, ali povezana aspekta japanske tradicije. Zen filozofija [5] je apstraktna i fokusira se na prosvetljenje i unutrašnju ravnotežu, dok je kultura kupanja konkretna i svakodnevna, obuhvatajući rituale kao što su onsen i ofuro.

Slika 4. Onsen – Japan [4]

Iako na prvi pogled deluju različito, oba imaju zajednički cilj – postizanje fizičkog i duhovnog čišćenja. Onsen koji

je prikazan na slici prikazan na slici 4, i ofuro nude prostor za opuštanje i obnovu tela, dok Zen filozofija pruža put ka unutrašnjem miru. Kombinovanjem ova dva elementa, japanski SPA centri omogućavaju postizanje harmonije i balansa na svim nivoima, fizičkom i duhovnom. Kultura kupanja, uz Zen filozofiju, stvara spoj tradicije i modernog života, pružajući prostor za refleksiju i duhovno čišćenje..

4. KOMPLEKS SPA-ZEN CENTRA

SPA Zen centar je prostor osmišljen kao sinteza fizičkog opuštanja i duhovne introspekcije. Temeljno zasnovan na japanskoj arhitekturi i filozofiji, centar kombinuje elemente prirode i minimalizam kako bi stvorio harmoničan prostor za regeneraciju tela i uma. Arhitektura objekta pažljivo je prilagođena okolini, koristeći materijale koji omogućavaju prirodni susret između unutrašnjih prostora i spoljnog pejzaža. Centar poštuje svoju okolinu, integrirajući prirodu i stvarajući atmosferu ravnoteže, što korisnicima omogućava potpuni oporavak i unutrašnju harmoniju.

4.1 KONCEPT

Koncept projekta temelji se na prilagođavanju objekta terasastim poljima pirinča, koja, iako oblikovana ljudskim delovanjem, deluju kao da su prirodno nastala. Ova slojevita topografija iskorišćena je za kreiranje arhitektonskog rešenja koje poštuje postojeći pejzaž i uvodi harmoničnu integraciju sa prirodom. Organizacija prostora prati podelu na odvojene nivoe, gde svaki nivo ima specifičnu funkciju i doprinosi celokupnom iskustvu. Dizajn nivoa omogućava povezivanje fizičkog i duhovnog opuštanja, a fluidna povezanost između prostora osigurava intuitivno kretanje kroz kompleks. Ovo rešenje naglašava balans između arhitekture i prirodnog konteksta, pružajući korisnicima priliku za introspekciju i unutrašnji mir. Harmoničan spoj funkcionalnosti i estetske jednostavnosti kreira ambijent koji podstiče ravnotežu tela, uma i duha.

4.2 KONTEKST

Objekat se smešta na pirinčana polja u Japanu, specifičan pejzaž koji je kroz ljudsku aktivnost oblikovan u terasaste nivoe. Kroz ovaj kontekst, objekat je oblikovan u skladu sa prirodnim rasporedom terena, pri čemu su prostori podeljeni na nivoe, poštujući topografsku podelu samog predela.

Slika 5. Situacija kompleksa

Koncept projekta duboko je ukorenjen u specifičnostima konteksta lokacije, koja nije samo inspirisala osnovnu ideju, već je u velikoj meri odredila i samu strukturu kompleksa što je prikazano na slici 5. . Prirodne i kulturne temelj za oblikovanje prostora koji ne narušava postojeći pejzaž, već ga harmonično nadopunjuje.

Ovakav pristup omogućio je stvaranje arhitektonskog rešenja koje poštuje i naglašava suštinsku povezanost između izgrađenog i prirodnog. Svaki aspekt dizajna prati ovu logiku, čime je postignut sklad između funkcionalnosti i estetske jednostavnosti, dok se prostor neprimetno uklapa u svoje okruženje. Na ovaj način, kontekst ne funkcioniše samo kao okvira za projekat, već i kao aktivni učesnik u oblikovanju ideje, strukture i odnosa između različitih zona kompleksa. Celokupan dizajn odražava harmoniju između čovekove intervencije i prirode, pružajući korisnicima ambijent koji promoviše opuštanje, introspekciju i povezivanje sa okruženjem.

4.3 STRUKTURA I FUNKCIONALNA ORGANIZACIJA PROSTORA

Objekat je projektovan kao kompleks podeljen na dve ključne zone, koje su oblikovane u skladu sa specifičnim funkcijama i potrebama korisnika, te omogućavaju maksimalnu harmoniju između fizičkog i duhovnog opuštanja. Struktura objekta je pažljivo usklađena sa prirodnim karakteristikama okoline, uz poštovanje tradicionalnih japanskih principa pejzažne arhitekture.

Slika 6. Podela kompleksa na zone

1. Niža zona – SPA centar

Na najnižem nivou objekta smešten je SPA centar, koji je udaljen od ostatka prostora, stvarajući izolovanu oazu za fizičko opuštanje i obnovu. Na slici 6 je niži deo odnosno spa centar prikazan bordo bojom. Ovaj prostor je dizajniran kao mirno utočište, sa svim potrebnim sadržajem za uživanje u relaksaciji i regeneraciji, uključujući saune, termalne bazene, masažne prostorije i mirne sobe. U ovoj zoni, korisnici mogu potpuno uživati u opuštanju bez distrakcija, dok se fokusira na obnavljanje tela.

2. Viša zona – Zen centar

Viša zona kompleksa posvećena je Zen centru, koji simbolizuje duhovnu obnovu i introspekciju. Ovaj deo

objekta obuhvata prostore za meditaciju, jogu i grupne aktivnosti, stvarajući prostor za unutrašnji mir i balans. Viša zona odnosno zen centar je prikazan bež bojom na slici 6. Namena ovog prostora nije da podstiče osamljivanje, već da omogući korisnicima da pronađu smirenje i unutrašnju ravnotežu, bilo kroz solo praktike, bilo kroz zajedničke aktivnosti.

Prostori su pažljivo dizajnirani kako bi omogućili fizičko i duhovno opuštanje, dok se povezuju kroz specifične funkcionalne zone, kao što su prostorije za masaže, koje spajaju telesno i duhovno iskustvo.

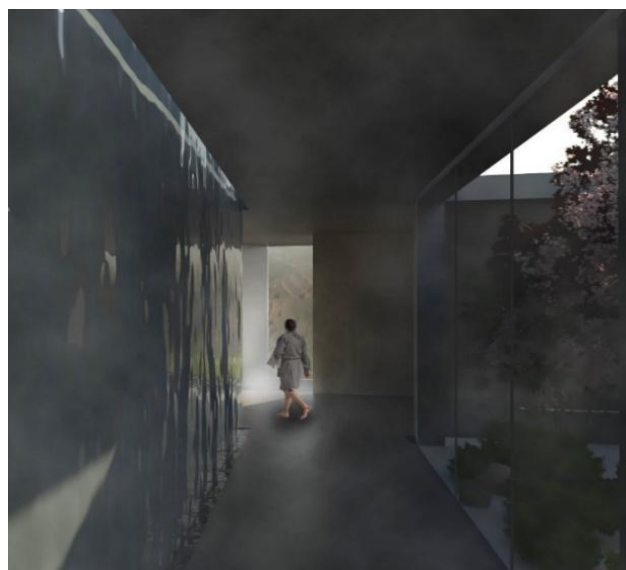
Fluidna povezanost između zona - podela kompleksa na ove dve zone omogućava fluidnu povezanost i prirodni prelaz između različitih funkcija prostora. Iako su zone odvojene na temelju funkcionalnih potreba, njihov dizajn i raspored omogućavaju jednostavan i prirodan prolaz kroz kompleks.

Korisnici mogu kretati kroz različite prostore u skladu sa sopstvenim potrebama, bilo da se upuštaju u fizičko opuštanje, duhovnu obnovu ili balans između ova dva aspekta.

Slika 7. Ambijentalni prikaz tople sobe

Prostor je osmišljen kao park, sa pažljivo postavljenim stazama i prostorima koje stvaraju atmosferu harmonije i integracije sa okolnim pejzažem.

Slika 8. 3D prikaz atmosfere u spa centru

4. MATERIJALIZACIJA

Projekat spa-zen centra osmišljen je u skladu sa estetikom japanske tradicije gradnje, čiji su osnovni principi harmoničan odnos sa prirodom, estetski minimalizam i funkcionalnost. Japanski enterijeri karakterišu jednostavne linije, prirodni materijali slika 9, i pažljivo osmišljen raspored prostora, što stvara balans između čovekovih potreba i okruženja. U ovom projektu, materijali poput betona, drveta, tatamija, vode, peska i stakla ne samo da definišu strukturu, već unose elemente mira i introspekcije. Beton, kao temelj modernih arhitektonskih praksi, odražava trajnost i čvrstinu, dok drvo simbolizuje povezanost sa prirodom i unosi toplinu u prostor. Tatami, tradicionalni element japanskih enterijera, evocira duh prošlih epoha, pružajući osećaj udobnosti i minimalizma. Voda i pesak, elementi karakteristični za japanske vrtove, doprinose stvaranju meditativne atmosfere, dok staklo omogućava prozirnost i otvara prostor prema spoljnjem svetu.

Japanski minimalizam u arhitekturi ne predstavlja samo estetski pravac već i filozofiju [6] koja se temelji na uklanjanju suvišnog i stvaranju prostora koji je istovremeno funkcionalan i smirujući. Ovaj stil, prisutan u spa-zen centru, reflektuje koncept “ma” – praznine koja omogućava protok energije i osećaj balansa, čineći ovaj prostor utočištem za fizičku i duhovnu obnovu.

бетон

дрво

стакло

татами

вода

песак

Slika 9. Prikaz materijalizacije

5. ZAKLJUČAK

Okvir ovog rada temelji se na istraživanju međusobno povezanih principa spa centra, zen filozofije i harmonije sa prirodom, ali i sa samim sobom. Lokacija na kojoj je objekat postavljen oblikuje, u smislu svojih specifičnosti, sam koncept projekta, postavljajući temelje za dizajn koji odgovara njenim jedinstvenim karakteristikama. Savremena interpretacija rajskog vrta kroz spa centar je odličan pokazatelj proživljavanja univerzalnog preistorijskog koncepta u nove prostore koji nastaju na temeljima prethodnih epoha

6. LITERATURA

- [1] „Arhitektura od preistorije do postmodernizma” Marvin Traktenberg i Izabel Hajman
- [2] <https://armstronginstitute.org/1054-the-hanging-gardens-of-nineveh> (pristupljeno u junu 2024.)
- [3] <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/692358> (pristupljeno u junu 2024.)
- [4] <https://luxnomade.com/asia/onsens/> (pristupljeno u novembru 2024.)
- [5] „Zen budizam” D.T. Suzuki
- [6] „Japandi: The Fusion of Japanese and Scandinavian Styles”, Johansson

Sanja Zeljković je rođena 30.06.2000. u Novom Sadu.

Završila je Gimnaziju „Jovan Jovanović Zmaj” 2019. godine, nakon čega upisuje Fakultet tehničkih nauka, smer Arhitektura i urbanizam. Diplomski rad je odbranila 2023. godine. Master rad je odbranila 2024. godine.

kontakt:

sanzazeljkovic00@gmail.com